პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ახალგაზრდა სტალინელი

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

Ахалгазрда Сталинели—орган парткома, ректората, комитета АКСМ и профкома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

№ 3 (317)
16 იანვარი, ოთხშაბათი, 1961 წ.
ფასი 2 კაპ.

დამაფიქრებელი შედეგები

ყველგან — აუდიტორიებში, სამკითხველო დარბაზებში, კაბინეტ-ლაბორატორიებსა თუ დერეფნებში მთელი სისრულით იგრძნობა გამოცდების ნამდვილი ციებ-ცხელება.

შუქ-ჩრდილივით ენაცვლებიან ერთიმეორეს ბეჭით სტუდენტთა გაბრწყინებული და ზარმაც სტუდენტთა შეშფოთებული სახეები. ეს შენაცვლება განსაკუთრებით პირველკურსელებს ეტყობათ.

6 იანვრიდან 11 იანვრამდე აბარებდა გამოცდას არაორგანულ ქიმიაში (საგნის მასწავლებელი, პროფ. იასონ მოსეშვილი) ქიმიის ფაკულტეტის 1 კურსის 64 სტუდენტი.

გამოცდებზე საგნის ღრმა და საფუძვლიანი ცოდნა გამოამჟღავნეს და ფრიადი შეფასება დაიმსახურეს ნ. ფაჩულიამ, ვ. ჩაგელიშვილმა, თ. თალაკვაძემ, მ. მიქაბერიძემ, დ. ჭიჭინაძემ, ბ. წერეთელმა და სხვებმა, სულ 16 სტუდენტმა. ამდენივემ მიიღო კარგი ნიშანი.

ზოგიერთი პირველკურსელი მოუმზადებელი გამოცხადდა გამოცდაზე და უნივერსიტეტში სწავლის პირველ წელს, პირველსავე საგამოცდო საგანში არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო. განსაკუთრებით სამწუხაროა ის ფაქტი, რომ ჩაჭრილთა რიცხვში მოხვდნენ მედლოსნები, რომლებმაც უნივერსიტეტში მისაღები გამოცდები ქიმიაში ფრიადზე ან კარგზე ჩააბარეს.

ოქროს მედლოსანმა თამაზ ყურაშვილმა მისაღები გამოცდა ქიმიაში კარგზე ჩააბარა, ახლა კი პირველსავე საგანში ორიანი მიიღო. ვერცხლის მედლოსანმა ვენერა ჭაჭვანმაც ვერ გაამართლა მისაღები გამოცდის დროს ქიმიაში მიღებული ფრიადი. მანაც ორიანი მიიღო ახლა. ორიანები მიიღეს აგრეთვე ვერცხლის მედლოსნებმა ნ. ყალიჩავამ, კ. ფილფანმა, და მ. ჭეირანაშვილმა, რომლებმაც მისაღები გამოცდა ქიმიაში კარგზე ჩააბარეს. ფრიადი მიიღო მისაღებ გამოცდებზე ქიმიაში თამაზ ჩხაიძემ. ახლა კი მან ორიანით „დაიმშვენა" თავი. ორიანები დაუწერა გამომცდელმა აგრეთვე ომარ ფირცხალაიშვილს, მერცია ხიმშიაშვილს, ლენა თომაძეს, ლია მენთეშაშვილს, ინეზა ქუთელიას, ნ. შახუ[illegible], მ. დუნდუას.

სამწუხარო შედეგია. სტარტზევე [illegible] პირველი წარუმატებლობა ამ [illegible]თა უნივერსიტეტში სწავლი[illegible] [illegible]ერელე და უსულგულო და[illegible]კიდ[illegible]ლების ბრალია. აღნიშნულ [illegible]რმაც [illegible]ირველკურსელებს უნდა ახ[illegible]ვდეთ რომ საჭიროა სისტემატური, [illegible]ნერგიულ მეცადინეობა მთელი სემესტრის [illegible]ანძილზე, რათა შეინარჩუნონ უნი[illegible]სიტეტის სტუდენტის საპატიო სახ[illegible].

ჩ ი ნ ე ბ უ ლ ი ა!

4 და 5 იანვარი განსაკუთრებული დღე იყო ისტორიის ფაკულტეტის პირველკურსელებ ი ს ათვის. პირველი გამოცდა — პირველყოფილი საზოგადოების ისტორიასა და ეთნოგრაფიის საფუძვლებში. გამოცდის დაწყებამდე რამდენიმე ხნით ადრე აუდიტორიის წინ შეკრებილი სტუდენტები მღელვარებით ელიან გამომცდელს პროფ. გ. ჩიტაიას. თითქმის ვერცერთი ვერ ახერხებს „გულგრილად" იყოს. ეს გასაგებიცაა. ისინი ხომ პირველად აბარებენ უნივერსიტეტში სასესიო გამოცდას. არა, ნამდვილად, თავგამოდებით იშრომეს, საგანი კარგად დაძლიეს, მაგრამ ვინ იცის რა მოხდება... პროფესორთან როგორ მიიტანენ ამ ცოდნას, ხომ არ აღელდებიან პასუხის დროს, რაიმე ხომ არ გამორჩებათ, ხომ არ შერცხვებიან.

ნერვიულობაში გადის დრო. იწყება გამოცდა. გაუბედავად იღებენ საგამოცდო ბილეთს, ეცნობიან საკითხებს. გულში ელიმებათ, ეს რა „იღბლიანი" ბილეთი შემხვდაო — ფიქრობენ და ავიწყდებათ, რომ ამ ერთი წუთის წინ ასე ღელავდნენ და ეშინოდათ „მკაცრი" პროფესორისა. პირველად გასული ამხანაგების წარმატება სხვებსაც ამხნევებს და გაბედულებას მატებს. 45 სტუდენტიდან 24-მა უმაღლესი შეფასება დაიმსახურა. დანარჩენთაგან უმრავლესობამ — ოთხიანები.

მღელვარება დაძლეულია; 9 იანვრის დილა უფრო მშვიდია. პროფესორი შ. ამირანაშვილი კმაყოფილია პირველკურსელ სტუდენტთა მომზადებით. მათ ხელოვნების ისტორიის კარგი ცოდნა და სიყვარული გამოამჟღავნეს. სახელგანთქმულმა მეცნიერმა ფრიადზე შეაფასა 30 სტუდენტის ცოდნა. დღეისათვის ამ კურსზე ორივე საგანში ფრიადები აქვთ გ. ქართველიშვილს, რ. მჭედლიძეს, ც. პაჭკორიას, ა. დუმბაძეს, გ. ლიპარიშვილს, მ. კოკაიას ბ. კვესელავას და სხვებს. იმედია, დანარჩენ ორ საგანსაც (ძველი ქვეყნების ისტორია — გამომცდელი დოც. ნ. ლომოური და საქართველოს ისტორია — გამომცდელი პროფ. შ. მესხია) ასევე წარმატებით ჩააბარებენ ისინი.

დ. ბაკურაძე

დამსახურებული შეფასება

ჟურნალისტიკის კათედრის პრესის ისტორიის ახალი კაბინეტის წინ მეორეკურსელი ჟურნალისტები გულისფანცქალით ელოდებიან გამოცდაზე გასვლას ქართული ლიტერატურის ისტორიაში. ბევრ მათგანს ღრმად და სერიოზულად აქვს საგანი მომზადებული, მაგრამ ისინი მაინც ღელავენ, განიცდიან...

გამომცდელი, უფროსი მასწავლებელი ქეთევან ცხადაძე კმაყოფილია ჟურნალისტიკის განყოფილების სტუდენტთა პასუხებით. 31 სტუდენტიდან 17 ფრიადი, 11 კარგი და მარტო 3 დამაკმაყოფილებელი ნიშანი მართლაც რომ საუკეთესო წარმატების მაჩვენებელია.

მშობლიური ლიტერატურის ისტორია საფუძვლიანად მოამზადეს და დამსახურებულად მიიღეს ფრიადები ლამარა ბახტაძემ, როლანდ თავაძემ, გივი მოლაშხიამ, რუსუდან პოპოვამ, ქეთევან პაპაშვილმა, ლაურა ქართლელიშვილმა და იზოლდა ჯინჭარაძემ.

ბ. სიმონიშვილი

სურათზე: ქიმიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტი ზაირა ჭმუხაძე ნივთიერების აღნაგობაში გამოცდას აბარებს აკადემიკოს გიორგი ციციშვილს.

ფოტო ლ. ჭილაშვილისა

ი უ რ ი ს ტ ე ბ თ ა ნ

პირველი ფრიადები

იურიდიული ფაკულტეტის დღის სტაციონარის პირველკურსელებმა პირველი გამოცდა ჩააბარეს საგანში — „სასამართლოსა და პროკურატურის ორგანიზაცია სსრ კავშირში" (საგნის მასწავლებელი ასისტენტი დ. ცინცაძე).

პირველკურსელი იურისტები მომზადებული გამოცხადდნენ გამოცდაზე და კარგ შედეგსაც მიაღწიეს. 22 სტუდენტიდან ხუთმა უმაღლესი შეფასება — ფრიადი დაიმსახურა. თხუთმეტმა სტუდენტმა — კარგი და მხოლოდ ორმა მიიღო დამაკმაყოფილებელი ნიშანი.

ქება დაიმსახურეს

მესამეკურსელებმა უკვე ჩათვალეს პოლიტეკონომია (დოც. თ. ლობჟანიძე), რუსული ენა (უფროსი მასწავლებელი ნ. გურგენიძე) და ჩააბარეს გამოცდა სისხლის სამართლის განსაკუთრებულ ნაწილში (დოც. ბ. ფურცხვანიძე). დიფერენციალურ ჩათვლებში და ჩაბარებულ საგანში ფრიადები მიიღეს ლენინის სახ. სტიპენდიატმა იაშა მახარაძემ, ი. ჭავახიშვილის სახ. სტიპენდიატმა მიხეილ ქურდაძემ, ვახტანგ გამყრელიძემ, რუბენ ფირცხალავამ, თენგიზ ვახტანგოვმა, გურგენ მიქაელიანცმა.

ყველამ როდი ისახელა თავი

მეორეკურსელ იურისტებს პირველი გამოცდა ჰქონდათ დოცენტ გ. ერემოვთან საბჭოთა სახელმწიფო სამართალში.

გამომცდელი განსაკუთრებით კმაყოფილი დარჩა კ. ლაბარტყავას, გ. სააკაშვილის, ვ. კეთილაძის, რ. შენგელიას და გ. ფარულავას პასუხებით. მათ ფრიადებით დაიმშვენეს ჩათვლის წიგნაკები.

აქვე უნდა აღინიშნოს სტუდენტების — უ. გიორგაძის ვ. დავითულიანის, მ. მებონიას და გ. ქიჭინაძის უპასუხისმგებლობა. ისინი მოუმზადებელნი, უცოდინარნი გამოცხადდნენ გამოცდაზე და ცხადია, არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღეს.

ჟ. ზაალიშვილი

ღრმად შევისწავლოთ ისტორიული დოკუმენტები

მარქსისტულ - ლენინური პარტიების წარმომადგენელთა მოსკოვის თათბირის მიერ ერთსულოვნად მიღებული განცხადება და მიმართვა მთელი მსოფლიოს ხალხებისადმი საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის დიადი პროგრამა. შემოქმედებითი მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძველზე მათში მოცემულია თანამედროვე საერთაშორისო მდგომარეობისა და მშვიდობის, ეროვნული დამოუკიდებლობის, დემოკრატიისა და სოციალიზმისათვის შემდგომი ბრძოლის აქტუალური პრობლემების გენიალური ანალიზი. ეს დოკუმენტები განსაზღვრავენ საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის პრინციპულ პოზიციებს თანამედროვეობის უმნიშვნელოვანეს საკითხებში და უაღრესად უწყობენ ხელს კომუნისტური და მუშათა პარტიების ერთიან მოქმედებას საერთო საქმისათვის ბრძოლაში.

ჭეშმარიტად მსოფლიო კომუნისტურ ფორუმზე მარქსისტულ-ლენინურმა პარტიებმა ერთხელ კიდევ მთელი სინათლით ცხადყვეს თავიანთი ერთგულება ცნობილი დეკლარაციისა და მშვიდობის მანიფესტისადმი.

მშვიდობისათვის, დემოკრატიისა და სოციალიზმისათვის ბრძოლის საერთო ამოცანების შესახებ თათბირის მიერ მოცემულ შეფასებასა და დასკვნებს უდიდესი მნიშვნელობა აქვთ კომუნისტური და მუშათა პარტიების მთელი იდეოლოგიური და პოლიტიკური საქმიანობის ამაღლებისათვის. თათბირის ისტორიული დოკუმენტები, რომლებიც კომუნისტური მოძრაობის ერთიანობის დიადი ლენინური იდეის ახალი ტრიუმფია, ყველა ქვეყნის კომუნისტებს აღაფრთოვანებენ საკაცობრიო პროგრესისათვის, დიადი მომავლისათვის ბრძოლაში.

თათბირმა ხაზი გაუსვა უკანასკნელი წლების მთავარ შედეგებს, რაც გამოიხატა მსოფლიო სოციალისტური სისტემის ძლიერებისა და მისი საერთაშორისო გავლენის სწრაფი ზრდით, ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის დარტყმების შედეგად კოლონიური სისტემის დაშლის აქტიური პროცესით, კლასობრივი ბრძოლების ზრდით კაპიტალისტურ სამყაროში, მსოფლიო კაპიტალისტური სისტემის დაქვეითებითა და დაშლით. მსოფლიო ასპარეზზე სულ უფრო იჩენს თავს სოციალიზმის ძალების უპირატესობა იმპერიალიზმთან შედარებით, მშვიდობის ძალებისა — ომის ძალებთან შედარებით.

ჩვენი ეპოქა, რომლის ძირითად შინაარსს შეადგენს კაპიტალიზმიდან სოციალიზმზე გადასვლა, განცხადებაში მოცემული ღრმა მეცნიერული დახასიათებით მიჩნეულია ერთმანეთისადმი დაპირისპირებული ორი საზოგადოებრივი სისტემის ბრძოლის ეპოქად, სოციალისტური რევოლუციებისა და ეროვნულ-გამათავისუფლებელი რევოლუციების ეპოქად, იმპერიალიზმის ნგრევის, კოლონიური სისტემის ლიკვიდაციის ეპოქად, სოციალიზმის გზაზე ახალი და ახალი ხალხების გადასვლის, მსოფლიო მაშტაბით სოციალიზმისა და კომუნიზმის გამარჯვების ეპოქად. როგორც განცხადებაშია აღნიშნული, ჩვენი დროის მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი ის არის, რომ მსოფლიო სოციალისტური სისტემა ადამიანთა საზოგადოების განვითარების გადამწყვეტი ფაქტორი ხდება. განცხადებაში მეცნიერულად დასაბუთებულია, რომ თანამედროვე ეპოქაში ადამიანთა საზოგადოების ისტორიული განვითარების მთავარი შინაარსი, მთავარი მიმართულება და მთავარი თავისებურებები განისაზღვრებიან მსოფლიო სოციალისტური სისტემის ძალებით, რომლებიც იბრძვიან იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, საზოგადოების სოციალისტური გარდაქმნისათვის. მოსკოვის თათბირმა ერთხელ კიდევ ცხადყო, რომ იმპერიალიზმის ვერავითარი ძალა და ოინები ვერ შეაჩერებენ ისტორიის კანონზომიერ განვითარებას.

კომუნისტურმა და მუშათა პარტიებმა ერთსულოვნად განაცხადეს, რომ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია, როგორც საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის ყველაზე გამოცდილი და ნაწრთობი რაზმი, იყო და კვლავაც რჩება ავანგარდად. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის მდიდარ გამოცდილებას, რომელიც შეძენილია მუშათა კლასის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში, სოციალიზმის მშენებლობისა და კომუნიზმის გაშლილი მშენებლობის განხორციელებაში, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობისათვის. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ისტორიული გამოცდილება აღაფრთოვანებს ყველა ქვეყნის კომუნისტურ და მუშათა პარტიებს მთელ თავიანთ მოღვაწეობაში.

ჩაიფუშა აშკარა და ფარული მტრების ცდა — უთანხმოება ჩამოეგდოთ მოძმე კომუნისტურ პარტიებს შორის, გაეთიშათ სოციალიზმის ძალები.

თათბირის ისტორიული დოკუმენტები გზას უნათებენ მსოფლიოს მარქსისტულ-ლენინურ პარტიებს, მშვიდობის, დემოკრატიისა და სოციალიზმის დიადი საქმისათვის ყველა მებრძოლს.

ამ ისტორიული თათბირის შედეგებს დიდი აღფრთოვანებით შეხვდნენ მთელი მსოფლიოს კომუნისტური და მუშათა პარტიები, კეთილი ნების ადამიანები.

უნივერსიტეტის მრავალათასიანი კოლექტივი ერთსულოვნად იწონებს თათბირის დოკუმენტებს და გულმოდგინედ სწავლობს მათ.

პარტიულმა კომიტეტმა დროულად განიხილა თათბირის მასალების ღრმად შესწავლის საკითხი და დასახა ამ მხრივ სათანადო ღონისძიებები. თათბირის შედეგები განხილულ იქნება საუნივერსიტეტო პარტიულ კრებაზე. პარტიული განათლების მთელი ქსელი უკვე გადაყვანილია თათბირის მასალების შესწავლაზე, საორიენტაციო თემატიკის მიხედვით ჩატარდება ლექცია-მოხსენებები, აგიტსაუბრები.

თათბირის მასალების შესწავლის მიზნით საზოგადოებრივ მეცნიერებათა კათედრების ძალებით ყველა ფაკულტეტის ხუთივე კურსზე წაკითხული იქნება ლექციები და ჩატარდება სემინარები. აღნიშნული კათედრების მიერ დასახულია ღონისძიებები სასწავლო-აღმზრდელობითი და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის გარდაქმნისათვის აღნიშნული დოკუმენტების შესაბამისად.

სკკპ ისტორიის, პოლიტიკური ეკონომიისა და დიალექტიკური და ისტორიული მატერიალიზმის კათედრებისა და პარტიული ორგანიზაციების უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა აღნიშნული დოკუმენტების ღრმად შესწავლის სწორი ორგანიზება, მათი არსის დაყვანა ყველა სტუდენტამდე, პროფესორ-მასწავლებლამდე და მუშამოსამსახურემდე.

თათბირის მასალების შესწავლა ორგანულად უნდა დაუკავშირდეს უნივერსიტეტის წინაშე დასმული ამოცანების წარმატებით შესრულებას.

დოც. **გ. გამსახურდია**

კომუნისტი სტუდენტები გამოცდების სტარტზე

დაიწყო ზამთრის საგამოცდო სესიები. ჩათვლების დამთავრების შემდეგ თითქმის ყველა ფაკულტეტზე და კურსზე უკვე ჩატარდა პირველი გამოცდები. გარკვევით შეიძლება ითქვას, რომ ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტები და პროფესორ-მასწავლებლები სერიოზულად მომზადებული შეხვდნენ ამ ფრიად პასუხსაგებ საქმეს. ამის ნათელი დადასტურებაა ის მშვიდი და საქმიანი ვითარება, რომელიც შეიქმნა გამოცდების დაწყების პირველი დღიდანვე.

ისე როგორც ჩვენი მრავალფეროვანი სოციალისტური ცხოვრების ყველა დარგში, სწავლაშიც ავანგარდულ როლს კომუნისტი სტუდენტები ასრულებენ. მათი უმრავლესობა უნივერსიტეტის მერხებზე მოვიდნენ წარმოებაში — შრომითი გამოცდილების მიღებისა და საბჭოთა არმიის რიგებში სავალდებულო სამხედრო სამსახურის გავლის შემდეგ.

რიგი ფაკულტეტების პარტიულმა ბიუროებმა სასწავლო წლის დასაწყისიდანვე სერიოზულად მოჰკიდეს ხელი ახალგაზრდა კომუნისტ სტუდენტებთან მუშაობას, სისტემატურად ზრუნავდნენ სწავლის პროცესში მათ წინაშე წამოჭრილი სიძნელეების გადაჭრაზე. ამ მხრივ განსაკუთრებით ნაყოფიერად იმუშავეს იურიდიული, ისტორიის, მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტების პარტიულმა ბიუროებმა (პარტბიუროს მდივნები — ამხ. ამხ. დ. ცინცაძე, გ. შველიძე, ო. ნადარეიშვილი). სათანადო მუშაობაა ჩატარებული სხვა ფაკულტეტებზეც. ახალგაზრდა კომუნისტებს შეგნებული აქვთ თავიანთი პასუხისმგებლობა მეცნიერების საფუძველთა დაუფლების საქმეში.

პირველ გამოცდებზე ფრიადების მიღებით თავი ისახელეს პირველკურსელმა კომუნისტმა სტუდენტებმა დ. დოლბაძემ, ლ. ჭინჭარაძემ (იურიდიული ფაკ.), ლ. კეწელაშვილმა, მ. კოკაიამ, ბ. კვესელავამ, ზ. ნოდიამ, გ. ქავთარიამ (ისტორიის ფაკ.) მ. ბოჭორიშვილმა (ფილოსოფიის ფაკ.) და სხვ. წარჩინებული სწავლით კვლავ ისახელეს თავი მაღალი კურსების კომუნისტმა სტუდენტებმაც. ფრიადები მიიღეს და პროფესორ-მასწავლებელთა ქება დაიმსახურეს ფილოლოგიის ფაკულტეტის ახალგაზრდა კომუნისტებმა ლ. გრიგოლიამ, გ. მოლაშხიამ, რ. პოპოვამ (II კ.), კ. ცქიტიშვილმა, გ. ბაიდოშვილმა, ვ. სულაკაურმა (III კ.), ჯ. იაშვილმა, გ. კიკილაშვილმა, გ. შეთეკაურმა (IV კ.), მექანიკა-მათემატიკის ფაკ. V-კურსელმა კომუნისტმა პ. მელაძემ, ფილოსოფიის ფაკ. IV კურსის სტუდენტებმა — ი. ლორიამ და ნ. ქუთათელაძემ, გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკ. V-კურსელმა ს. ხარძეიშვილმა; ისტორიის ფაკ. III-კურსელებმა — ბ. გიორხელიძემ, ნ. ზაქარიაძემ, ნ. აღდგომელაშვილმა, გ. ჯაოშვილმა და ა. შ.

არადამაკმაყოფილებელი შეფასება დასახელებული ფაკულტეტების არცერთ კომუნისტ სტუდენტს არ მიუღია, რაც სწავლისადმი მათ სერიოზულ დამოკიდებულებაზე მიუთითებს. ეს თავისთავად კარგია, მაგრამ არ შეიძლება პირველი მიღწევებით დაკმაყოფილება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, კარგად აღებული სტარტი შეიძლება სავალალო ფინიშით დამთავრდეს. პირველი გამოცდების შედეგები მიუთითებენ, რომ არის ამის საშიშროება. საქმე იმაშია, რომ ზოგიერთმა კომუნისტმა სტუდენტმა მაინც და მაინც სახარბიელო შედეგებით ვერ დაიწყეს გამოცდები, სამიანები მიიღეს, მაშინ, როცა მათ შეეძლოთ უკეთაც ესწავლათ და ნიშანიც უკეთესი მიეღოთ. ასე მოუვიდათ ხ. მანიას (ფილოსოფიის ფაკ. II კ.), რომელმაც ორ საგანში — ლოგიკასა და ბიოლოგიაში დამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო, ნ. ნიკოლაიშვილს (გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკ. III კ.), მ. ბალათურიას (ბიოლოგიის ფაკ. II კ.), ლ. გველესიანს, ნ. პაპასქირს, ო. ცარციძეს (ფილოლოგიის ფაკ. II კ.) და სხვ.

ზაქარია შველიძე

გამოცდების დღიური

გამოცდას აბარებენ გეოგრაფები

პროფესორი კმაყოფილია

აუდიტორიიდან სახეგაბრწყინებული გამოდიან მუქურა ბუხნიკაშვილი, ზიბილა კაჭარავა, ნოდარ ტაბიძე, არტურ ხუნდაძე. პროფესორმა ი. კაჭარავამ ისტორიულ გეოლოგიაში მათი ცოდნა ფრიადზე შეაფასა.

გეოგრაფია - გეოლოგიის ფაკულტეტის გეოლოგიის სპეციალობის III კურსის სტუდენტები მომზადებული მოვიდნენ გამოცდაზე და კვლავ მიაღწიეს წარმატებას.

პირველი წარმატება

ღელავენ გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის გეოგრაფიის სპეციალობის პირველკურსელები პირველი გამოცდის წინ. ამ დღეს ისინი დოცენტ ალ. ასლანიკაშვილს აბარებდნენ გამოცდას გეოდეზიაში. გამოცდაზე გასული 25 სტუდენტიდან 13-მა მიიღო ფრიადი შეფასება. არ დაწერილა არც ერთი არადამაკმაყოფილებელი ნიშანი.

განსაკუთრებით თავი გამოიჩინეს გამოცდაზე და ფრიადები მიიღეს ლადო ქალდანმა, ნათელა შათირიშვილმა, იოსებ ქართველიშვილმა და ჰამლეტ სალუქვაძემ.

ზ. ზარნაძე

სურათზე: გამოცდა მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის II კურსზე უმაღლეს ალგებრაში. საგნის მასწავლებელს, დოცენტ გიორგი ლომაძეს პასუხობს სტუდენტი დალი მაღრაძე.

ფოტო **ლ. ჭილაშვილისა**

უპასუხისმგებლობის ნაყოფი

ჩვენი უნივერსიტეტის სინამდვილეში ჯერ კიდევ შეიმჩნევა ზოგიერთი სტუდენტის უპასუხისმგებლო დამოკიდებულება ფიზიკურ აღზრდაში მეცადინეობისადმი. ვფიქრობთ, აქ საჭირო არაა იმის განმარტება, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს სპორტს სტუდენტთა ფიზიკური და გონებრივი განვითარებისათვის, მათი ჯანმრთელობის დაცვისათვის. ჩვენი სტუდენტობის უმრავლესობას კარგად აქვს შეგნებული ფიზიკური აღზრდის ეს მნიშვნელობა და ამიტომაც უყვარს მას სპორტი; ჩვენ გვყავს სახელოვანი სპორტული კოლექტივები, გამოჩენილი სპორტსმენები, რომლებიც იცავენ ჩვენი უნივერსიტეტის სპორტულ ღირსებას, როგორც რესპუბლიკის, ისე საკავშირო მასშტაბით. მაგრამ, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ყველა სტუდენტს როდი აქვს შეგნებული სპორტის მნიშვნელობა. არიან სტუდენტები, რომლებიც გულგრილად უყურებენ, ან სრულიად უგულებელყოფენ ფიზკულტურულ მეცადინეობას, იშვიათად დადიან ან საერთოდ არ ცხადდებიან სალექციო მეცადინეობაზე და არც რომელიმე სპორტულ სექციაში მონაწილეობენ.

ასეთ სტუდენტთა რიცხვი არც თუ ისე მცირეა. აი ისინიც: ფიზიკის ფაკულტეტიდან რ. კალანდაძე, ც. კოტრიკაძე, ც. ლომიძე, ზ. მოდებაძე, თ. დოლიძე, ო. ახალაძე, ვ. თარგამაძე, ქ. ვანიევი, ვ. ვინოგრადოვი, ლ. მოლჩანენკო, ა. სამოილოვი, ნ. ხოჩინაშვილი, გ. კოსტანიანი, ს. ბელქანია, ა. ბაბალოვი, მ. გურშკოვიჩი, ვ. ჯანოიანი, ნ. ჯინჯიხაშვილი, ბ. ტიხონოვიჩი, კ. ბედბენოვი, ო. ლოხკუტოვი, ი. მათეშვილი, ი. მლებრიანი, გ. ნადიბაიძე, ა. სვირიდონოვი, ს. ავაქოვი, ნ. კრაკოვსკი; ფილოლოგიის ფაკულტეტიდან — ვ. გიორგობიანი, ნ. აბულაძე, ნ. ამირანაშვილი, ი. გაგუა ს. ჩიაევი, ნ. დავიდოვა, ს. ოდიშარია, ი. ქეიშვილი, რ. კაზაროსიანი, ლ. ოვსეფიანი, ნ. არშბა, გ. ყუბანეიშვილი, თ. კველიშვილი; ეკონომიური ფაკულტეტიდან — ნ. აფხაზავა, ო. მეჩიტოვი, თ. ფრუიძე, მ. ხარატიშვილი, თ. რუსიეშვილი, რ. ვარდოსანიძე, ა. იმნაძე, გ. კალანდაძე, ზ. რეხვიაშვილი; დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტიდან — ლ. გოგიჩაიშვილი, ნ. გამეზარდაშვილი, გ. გრძელიძე, მ. შატბერაშვილი, თ. ბერიძე, ნ. იორდანიშვილი, ლ. ყრუაშვილი, დ. შანშიაშვილი, ნ. ლომიძე; ქიმიის ფაკულტეტიდან — ე. წიქარიშვილი, ბ. შარაბიძე, ლ. თუმანიშვილი, მ. ჭითანავა, თ. საყვარელიძე, ს. ხორნაული, ს. მემეშიში, გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტიდან — დ. ასათიანი, რ. ასათიანი, დ. ზერაგია, ი. კაკუტია, ნ. მარტიაშვილი, გ. ჭურღულია.

დასახელებული სტუდენტები სისტემატურად აცდენდნენ ფიზკულტურის მეცადინეობას. ბევრ მათგანს 50—70 საათი აქვს გაცდენილი საგანში და, რა გასაკვირალია, თუ მათ ჩათვლები ვერ მიიღეს.

ისმება კითხვა: რატომ დროზე არ მიექცა ყურადღება ამ მეტად სამწუხარო ფაქტებს?

ყველამ კარგად ვიცით, რომ ფაკულტეტების დეკანატები, პარტიული, კომკავშირული და პროფკავშირული ორგანიზაციები მთელი სემესტრის განმავლობაში ამოწმებდნენ სტუდენტთა დასწრება-მონაწილეობას ლექცია-სემინარებზე, იღებდნენ ზომებს გამცდენთა და უდისციპლინოთა წინააღმდეგ; მაინც, ჩანს, ეს ღონისძიებანი საკმარისი არ ყოფილა, სხვა შემთხვევაში ჩვენ წარმოუდგენლად მიგვაჩნია, რომ თითოეულ სტუდენტს სემესტრის მანძილზე საგანში 70-მდე საათი ჰქონდეს გაცდენილი და კიდევ სტუდენტის სახელს ატარებდეს.

ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ვინც ლექციებზე დასწრება არ სურს, არც უნდა ატარებდეს სტუდენტის სახელს.

ფერაძე

გულისხმიერად შევაფასოთ თვითეული სტუდენტის ცოდნა

გამოცდები დაიწყო. როგორც მსმენელი სტუდენტების, ისე მასწავლებლის — გამომცდელის ცხოვრება-მოქმედებაში ეს მომენტი უდავოდ დიდმნიშვნელოვანია და დიდად პასუხსაგები. სტუდენტი ანგარიშს აბარებს მასწავლებელს, თუ რამდენად დააფასა მან მასწავლებლის მიერ გაწეული შრომა სემესტრისა თუ წლის განმავლობაში, რამდენად შეასრულა მან თავისი პირადი მოვალეობა მშობლებისა და საზოგადოების წინაშე, ხოლო მასწავლებელიც გამოცდების საშუალებით კრიტიკულად აჯამებს თავისი შრომის შედეგებს.

მასწავლებელი ვალდებულია სტუდენტთა ცოდნის შეფასებისას გაითვალისწინოს, რომ ზოგი მათგანი ზედმეტად ღელავს, ზოგი იბნევა, ზოგს მეტი დრო სჭირდება მოფიქრებისათვის, ზოგი ზედმეტად თამამია, ხან თავხედიც; ის ვალდებულია ინდივიდუალურად მიუდგეს, გამოიჩინოს სათანადო ყურადღება, ობიექტურობა და ხასიათის სიმტკიცე.

ყველასათვის ცნობილია, რომ ყველაზე უკეთესად კაცს ზრდის შრომა, შრომა მიზანდასახული, სისტემატური, საზოგადოებრივი. მოსწავლის შრომა და ვალდებულება გამოიხატება სწავლაში—ცოდნის შეძენაში, მომავალი დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის შეგნებულ მომზადებაში. იგი უნდა ცდილობდეს, რაც შეიძლება მაქსიმალური შესაძლებლობით და გულისყურით აითვისოს, რასაც მასწავლებელი აძლევს მას თავის ლექციებში თუ პრაქტიკუმებში, მითითებულ ლიტერატურაში. მასწავლებელიც, თავის მხრივ, უნდა აძლევდეს მას სათანადო ცოდნას, მითითებებს და, ამასთან, სათანადო მომთხოვნიც უნდა იყოს. მასწავლებელმა, რა თქმა უნდა, უნდა მოსთხოვოს ის, რაც მისცა (ხშირად, შეიძლება ნაკლებიც), მაგრამ მოსთხოვოს შეგნებული პასუხის გაცემა. მასწავლებელი რამდენადაც სამართლიანი მომთხოვნი იქნება, რამდენადაც იგი გამორიცხავს ლიბერალიზმს სტუდენტის ცოდნის შეფასებისას, იმდენად იგი ხელს შეუწყობს სასწავლო მუშაობის სალი ატმოსფეროს განმტკიცებას. ამის გარეშე კი იგი ხელს შეუწყობს შედარებით მოუმზადებელი ახალგაზრდა კადრების გამოშვებას, უცოდინარი მოუმზადებელი კაცი კი ყოველთვის შეუფერებელი წევრია ოჯახისთვისაც და საზოგადოებისთვისაც. ეს ყოველთვის უნდა გაითვალისწინოს მასწავლებელმა.

მასწავლებელი აღჭურვილია დიდი პასუხსაგები ნდობით — ახალგაზრდას ცხოვრების საგზური მისცეს. ეს ნდობა მან უნდა გაამართლოს, დაიმსახუროს, ამას კი იგი შეძლებს მაშინ, როცა მაღალხარისხოვანი ლექციის ჩატარებასთან ერთად იმ მოვალეობასაც წაუყენებს თავის თავს, რომ ყოველგვარი ლიბერალიზმის გარეშე, რაც შეიძლება ობიექტური იყოს მოსწავლის ცოდნის შეფასებისას. მასწავლებლისათვის, თუ იგი ნაკლები წინააღმდეგობის გზით ივლის, იოლია ლიბერალური გზა, ადვილად მაღალი ნიშნის დაწერა. ეს გაცილებით ნაკლებ ენერგიასაც მოითხოვს და დროებით მადლიერებასაც იმსახურებს ნაკლები პასუხისმგებლობის მქონე მსმენელებისაგან. მაგრამ ეს საბოლოო ანგარიშში არ აწყობთ არც ახალგაზრდებს (ამას ისინი იგრძნობენ, როცა დამოუკიდებელი ცხოვრების სარბიელზე გავლენ, როცა შრომის ჯარას დაექიდებიან!), არც მათ მშობლებს და არც საზოგადოებას, რომლებიც სიყვარულითა და იმედიანად ელიან ღირსეულ შემცვლელ თაობას. ამიტომ ცოდნის შეფასებისათვის რაკი დაწესებულია ნიშნები: 2, 3, 4, 5, საჭირო პასუხისმგებლობასაც უნდა ვიჩენდეთ მათი დასმის დროს.

ო რ ი ა ნ ი — ა რ ა დ ა მ ა კ მ ა ყ ო ფ ი ლ ე ბ ე ლ ი ერგება ისეთ მსმენელს, რომელიც ვერ ფლობს საგანს, სათანადოდ არ არის გარკვეული საგნის ძირითად, წამყვან საკითხებში; რომელიც დაბალი ცოდნის გამო ვერ შეძლებს ჩასაბარებელი საგნის ცხოვრებაში გამოყენებას.

ს ა მ ი ა ნ ი — დ ა მ ა კ მ ა ყ ო ფ ი ლ ე ბ ე ლ ი დაეწერება ისეთ მსმენელს, რომელსაც მასწავლებლის მიერ წაკითხული საგანი აუთვისებია, საგნის ძირითადი ნაწილი და წამყვანი საფუძვლები დაუმუშავებია. საგანს დაუფლებია და მისი გამოყენება ცხოვრებაში შეუძლია. საგანში სამიანი იმის ნიშანია, რომ ახალგაზრდა ამ საგანს პრაქტიკაში დამაკმაყოფილებლად გამოიყენებს. ამიტომ ღირსეულად მიღებული სამიანი საიმედო ნიშანია. სამწუხაროდ, მოსწავლე-სტუდენტთა ცოდნის შეფასებისადმი ზოგიერთი მასწავლებლის ლიბერალური დამოკიდებულების შედეგად სამიანს ახლა რატომღაც დაკარგული აქვს თავისი ხვედრითი წონა, რაც იწვევს დანარჩენი ნიშნების გაუფასურებასაც. ყოველ ასეთ გამოვლინებას სასტიკად უნდა ვებრძოლოთ.

ო თ ხ ი ა ნ ი —-ანუ, როგორც იტყვიან, კ ა რ გ ი ეკუთვნის ისეთ მსმენელს, რომელიც კარგად, თავისუფლად ფლობს საგანს, რომელსაც მისი მომზადების დროს გამოუყენებია მასწავლებლის მიერ მითითებული დამხმარე ლიტერატურაც და კურსის ზოგიერთი საკითხით სპეციალურადაც დაინტერესებულია, იძლევა რწმენას, რომ ამ საგანს იგი ცხოვრებაში წარმატებით გამოიყენებს.

ხ უ თ ი ა ნ ი — ფ რ ი ა დ ი უნდა დაეწეროს ისეთ მსმენელს, რომელსაც, მასწავლებლის მიერ წაკითხული საგანი ღრმად და საფუძვლიანად აუთვისებია, იჩენს ინტერესს საგნის დამხმარე ლიტერატურისადმი, ზოგიერთი საკითხი კურსისა დამოუკიდებლივ გაუღრმავებია; რომელსაც ეტყობა, რომ ნამდვილად უყვარს ეს საგანი და სათანადო პერსპექტივებიც გააჩნია.

ვფიქრობთ, მსმენელთა ცოდნის ასეთი შეფასება ხელს შეუწყობს მათი პასუხისმგებლობის ამაღლებას. განამტკიცებს მათში შეხედულებას, რომ დიპლომი, რომელიც მათი საგზურია ცხოვრებაში, მხოლოდ შრომით, ცოდნით მოიპოვება, თუ მასწავლებელი მოქალაქეობრივი შეგნებით ჩაატარებს სტუდენტის ცოდნის ასეთი შეფასების პროცესს, იგი დამშვიდებული სინდისით იქნება, რომ მან პირნათლად შეასრულა თავისი მოვალეობა როგორც მსმენელების, ისე მათი მშობლებისა და საზოგადოების წინაშე.

პროფ. **მიხეილ ზანდუკელი**

სურათზე: მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტ ზაირა ჯიქიას დოცენტი მიხეილ კუკულაძე საგანში — მასალათა გამძლეობა — უწერს ფრიადს.

ფოტო ლ. ჭილაშვილისა

გამოცდები მიმდინარეობს

ზამთრის საგამოცდო სესიების ვადა სანახევროდ ამოიწურა. სტუდენტთა დიდმა ნაწილმა მღელვარე განცდების შემდეგ უკვე შეაღო საგამოცდო აუდიტორიების კარები, ზოგი ერთ საგანში, ზოგიც — ორში და სამშიც წარდგა თავისი მასწავლებლის წინაშე. შემოწმდა მათი მომზადება, ცოდნის დონე, შრომისმოყვარეობა, უნარი. რამდენი ახალგაზრდა გაბრწყინვებული თვალით გამოვიდა აუდიტორიიდან, ზოგი კი, დანაღვლიანებული, ზლაზვნით ძლივს გამოეტია გარეთ. ასეთია გამოცდების წესი და კანონი: ვინც კეთილსინდისიერად იშრომა სემესტრის განმავლობაში, გამოცდების შედეგით მოწიწებული სიხარული მხოლოდ მისი ხვედრია!

დეკანატები მთელი დატვირთვით მუშაობენ, რომ საგამოცდო სესიების მსვლელობისას ყველაფერი რიგზე იყოს.

შევალეთ მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის დეკანატის კარი. ჯერ კიდევ ადრეა, მაგრამ ბევრ ლექტორს უკვე მიუღია საგამოცდო უწყისები, ზოგიც ახლა გადის დეკანატიდან და მიაბიჯებს აუდიტორიისაკენ, იწყება ერთ-ერთი ჩვეულებრივი საგამოცდო დღე.

ვეცნობით ჩატარებული გამოცდების შედეგებს. საინტერესოა, I კურსი როგორ შეხვდა პირველ საგამოცდო სესიას.

უმრავლესობას უკვე ჩაუბარებია ანალიზური გეომეტრიის კურსი. (გამომცდელი პროფ. ად. ჩახტაური). შედეგებიც ბუნებრივი ჩანს:

101-ე ჯგუფის 27 სტუდენტია ამ საგანში გამოცდილი. შედეგები ასეთია: ფრიადი დაეწერა შვიდ სტუდენტს, კარგი ხუთს, დამაკმაყოფილებელი — ცხრას, ხოლო არადამაკმაყოფილებელი — ექვსს.

105-ე ჯგუფიდან გამოცდაზე გავიდა 25 კაცი. ფრიადი დაიმსახურა ხუთმა, კარგი — თოთხმეტმა, დანარჩენმა კი დამაკმაყოფილებელი.

პროფ. ად. ჩახტაურმა ამ დღეებში მეორეკურსელი სტუდენტები გამოცადა დიფერენციალურ გეომეტრიაში. 103-ე ჯგუფის იმ სტუდენტებიდან, რომლებმაც უკვე ჩააბარეს საგანი, შვიდმა ფრიადი მიიღო, 16-მა კი კარგი. შედეგები სასიხარულოა. ნეტავ ასე იყოს ყველა საგანში.

ამ დროს დეკანატში შემოვიდა პროფესორი არჩილ ხარაძე. ბუნებრივია, საინტერესოა ამ ღვაწლმოსილი მეცნიერისა და პედაგოგის შთაბეჭდილებები. მისი საგანი — მათემატიკური ანალიზი — ხომ ერთ-ერთი ძირითადი საგამოცდო საგანია მიმდინარე საგამოცდო სესიებზე პირველკურსელთათვის;

პროფესორი შეწუხებულია: შედეგები ძალზე დაბალია. საგამოცდო უწყისების თვალის გადავლებაც კი საკმარისია, რომ ერთბაშად წარმოვიდგეთ მეტად მძიმე მდგომარეობა. სამწუხაროა, მაგრამ სინამდვილეა. საშუალო სკოლა ნუთუ უკეთეს კადრს ვეღარ გვაწვდის? უნივერსიტეტში შემოსვლისას ისინი ხომ ჩვენვე შევარჩიეთ! აქ მეტად საპირბოროტო საკითხებთან გვაქვს საქმე, რომელთა მნიშვნელობა სცილდება არა მარტო უნივერსიტეტის ფარგლებს, არამედ ჩვენი რესპუბლიკის ფარგლებსაც. ამ მიმართულებით ალბათ ბევრი რამ უნდა გაკეთდეს.

ამ ფაკულტეტზე ბევრი კარგი სტუდენტია. მათი გვარები და აკადემიური შედეგები დეკანატში ყველამ იცის. აი, მაგალითად, გურამ ეპრიკაშვილი. იგი IV კურსის სტუდენტია, არჩეულია ფაკულტეტის ალკკ **ბიუროს** მდივნად. დავალებას წარმატებით ართმევს თავს. მან საგნების ჩაბარებაც ფრიადებით დაიწყო: ამასწინათ სპეც-კურსში პროფ. არჩ. ხარაძესთან ფრიადი მიიღო. მისი თანაკურსელია ლენინური სტიპენდიატი ზაურ ჰანტურია. ეჭვი არავის ეპარება, რომ მის მიერ მიღებულ ერთ ფრიადს გამოცდების ბოლომდე რამდენიმე კიდევ ამოუდგება მხარში.

V კურსიდან პირველ რიგში გიორგი ავალიანს ასახელებენ. იგი სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოების მუშაობაში აქტიურ მონაწილეობას იღებს, უნივერსიტეტის სიმფონიურ ორკესტრში ერთ-ერთი წამყვანი ძალაა, სწავლაშიაც ფრიადებს იმკის. ბუნებრივია, რომ ყველას უყვარს ასეთი ახალგაზრდა.

ლიდია ბერიძემ ამ გამოცდებზეც უკვე სამი ფრიადი მიიღო. იგი ფ. მახარაძის სახელობის სტიპენდიატია. მისმა თანაკურსელებმა როლანდ რუხაძემ და დავით გორდეზიანმაც ფრიადებზე ჩააბრეს საგნები. ისინი სხვა გამოცდებზეც ისახელებენ ალბათ თავს. ასეთი სტუდენტების დასახელება არ მოწყინდებათ ფაკულტეტზე. იმრავლოს მათმა რიცხვმა.

დეკანის, პროფ. პ. ზერაგიას წინ წარდგა III კურსის სტუდენტი გიორგი სტურუა. თურმე მას თეორიული მექანიკა უნდა ჩაებარებინა 7 იანვარს, მაგრამ გამოცდაზე ვერ გაუბედავს გასვლა. უკვე რამდენიმე დღეა გასული და ახლა ითხოვს, დაუშვან ამ საგანში გამოცდაზე. კატეგორიული უარი. გ. სტურუა ამ საგანში გამოსაცდელად დაიშვება მხოლოდ დამატებით გამოცდაზე. 23 იანვრის შემდეგ.

მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე სტუდენტი ვერ გაბედავს თვითნებურად დაარღვიოს საგამოცდო ვადები. სასურველია ყველა ფაკულტეტზე ასე იყოს.

უ. ოთარაშვილი

მეცნიერული ურთიერთ თანამშრომლობის ბაზაზე

ამიერკავკასიის ხალხთა მეგობრობას მრავალსაუკუნოვანი ტრადიცია აქვს. ამ მეგობრობამ ჯეროვანი გამოხატულება პოვა ამიერკავკასიის ხალხთა კულტურასა და ლიტერატურაშიც. ამიტომ განსაკუთრებით საინტერესოა ქართველი, სომეხი და აზერბაიჯანელი ხალხების ლიტერატურულ ურთიერთობათა კვლევა, შემოქმედებითი მონაპოვრების ურთიერთგაზიარება.

1957 წლის მაისში ჩვენი უნივერსიტეტის ახალი ქართული ლიტერატურის კათედრის ინიციატივით (კათედრის გამგე დოც. პ. კეკელიძე) ჩვენს უნივერსიტეტში აზერბაიჯანული და სომხური ლიტერატურის მიმოხილვითი კურსების წასაკითხად მოწვეული იყვნენ აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტი ჰიდაიათ ეფენდიევი და ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტი აკოფ სალახიანი. ამავე პერიოდში ქართული ლიტერატურის მიმოხილვითი კურსის წასაკითხად ბაქოში მივლინებულ იქნა დოც. ს. ხუციშვილი, ხოლო ერევანში — დოც. ბ. ძლენტი. ლექტორების გაცვლა შემდგომშიც გრძელდებოდა. ჰ. ეფენდიევმა ჩვენს უნივერსიტეტში 1957 წლის ნოემბერშიც წაიკითხა ლექციების ციკლი აზერბაიჯანული ლიტერატურის ისტორიიდან. ამჟამად სამივე უნივერსიტეტში იკითხება სსრ კავშირის ხალხთა ლიტერატურის ისტორიის კურსი, სადაც მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს დათმობილი ამიერკავკასიის ეროვნულ ლიტერატურათა ისტორიას.

1957 წლის 20 მაისს აზერბაიჯანელ და სომეხ სტუდენტებთან შეხვედრის დროს ჩვენს უნივერსიტეტში გამოითქვა აზრი, გამოიცეს სამივე უნივერსიტეტის ეროვნულ ლიტერატურათა სამეცნიერო შრომების კრებული, რომელიც ამიერკავკასიის ხალხთა ლიტერატურის საკვანძო საკითხებს გააშუქებს. გადაწყვეტილება ამის შესახებ გამოქვეყნებული იყო ჩვენი გაზეთის 1957 წლის 29 მაისის ნომერში.

და აი, უკვე ჩვენს წინაა პირველი ასეთი კრებული — „ამიერკავკასიის ხალხთა ლიტერატურის ისტორიიდან", რომელიც ახლახან რუსულ ენაზე გამოსცა ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ. მის შედგენაში მონაწილეობა მიიღეს სამივე რესპუბლიკის წამყვანმა ლიტერატურათმცოდნეებმა და კრიტიკოსებმა, განიხილეს ქართული, სომხური და აზერბაიჯანული ლიტერატურის განვითარების სხვადასხვა პერიოდი უძველესი დროიდან დღემდე.

კრებული სამი განყოფილებისაგან შედგება, რომელთაგან პირველი ძველსა და საშუალო საუკუნეების ლიტერატურას ეძღვნება, მეორე — XIX-XX საუკუნეების ლიტერატურას, მესამე კი საბჭოთა ლიტერატურის წარმომადგენლებს შეეხება.

პირველი განყოფილება უკვდავი რუსთაველის პორტრეტით იხსნება, რომელსაც მოსდევს პროფ. ა ლ. ბ ა რ ა მ ი ძ ი ს სტატია — „ქართულ ლიტერატურაში რეალიზმის საწყისების საკითხისათვის". შემდეგ ყოველ სტატიას წინ უძღვის იმ მწერლის პორტრეტი, ვისაც სტატია ეძღვნება. მ. მ. მ კ რ ი ა ნ ი ს გამოკვლევა ეხება X საუკუნის ცნობილ სომეხ პოეტს — გრიგორ ნარეკაცს, ხოლო გ. ა რ ა ს ლ ი მოგვითხრობს დიდი აზერბაიჯანელი პოეტის — ფიზულის შესახებ, რომლის გარდაცვალებიდან 400 წლისთავი 1958 წელს ზეიმით აღნიშნა მთელმა საბჭოთა ხალხმა.

მეორე განყოფილებაში მოთავსებულია ფ. კ ა ს უ მ-ზ ა დ ე ს სტატია XIX—XX საუკუნეების ცნობილი აზერბაიჯანელი დრამატურგისა და პუბლიცისტის — ნაჯაფ-ბეკ ვეზიროვის შესახებ, პროფ. მ ი ხ. ზ ა ნ დ უ კ ე ლ ი ს სტატია — „ილია ჭავჭავაძე — მწერალი-მებრძოლი" და გ. ს. თ ა მ რ ა ზ ი ა ნ ი ს სტატია — „ა. შირვანზადე და რეალიზმის განვითარება სომხურ ლიტერატურაში".

მესამე განყოფილება საბჭოთა პერიოდს ეძღვნება. ე. ჯ რ ბ ა შ ი ა ნ ი მოგვითხრობს სომეხი პოეტის — ეგიშე ჩარენცის შესახებ, ჩვენი მეგობარი დოც. ჰ. ე ფ ე ნ დ ი ე ვ ი თავის სტატიას სამედ ვურგუნის შემოქმედებას უძღვნის, პროფ. შ. რ ა დ ი ა ნ ი კი გალაკტიონ ტაბიძის ლირიკას აცნობს მკითხველებს.

ამრიგად, ქართული, სომხური და აზერბაიჯანული ლიტერატურის განვითარების ეტაპები ჯეროვნად არის არეკლილი კრებულში. განზრახულია ამ კარგი ტრადიციის განგრძობა. შემდეგ ტომებში უნდა გაშუქდეს ამიერკავკასიის ხალხთა ლიტერატურულ ურთიერთობათა საკითხები, აგრეთვე რუსულ და მსოფლიო ლიტერატურასთან მათი კავშირის საკითხი. ვიმედოვნებთ, რომ შემდგომი ტომის გამოცემის ინიციატივას ჩვენი უნივერსიტეტის ახალი ქართული ლიტერატურის კათედრა აიღებს.

მოდებისა და შავი წინდების შესახებ

ბევრს შეიძლება უცნაურადაც მოეჩვენოს დავა გემოვნებაზე და სახელდახელოდ მოიშველიოს ანდაზა, გემოვნებაზე არ დაობენო.

მართლაც ძნელია მოიძებნოს ორი აბსოლუტურად ერთნაირი გემოვნების მქონე ადამიანი. ყოველი მათგანი თავისებურად უყურებს მოვლენებსა და ნივთებს, თავისებურად აღიქვამს სილამაზესა და მუსიკას... ძნელია ადამიანს დაუმტკიცო, რომ თეთრი ფერი ყველაზე კარგი ფერია, თუკი მას ცისფერი ყველა ფერს ურჩევნია. ამ შემთხვევაში სადაო მართლაც არაფერია, მაგრამ...

ამ რამდენიმე ხნის წინათ თბილისის ქუჩებში შავწინდებიანი ქალიშვილები გამოჩნდნენ. პირველ „მერცხლებს" ყურადღება არ მივაქციე, მაგრამ, როდესაც ამ [...]ნით ბევრი თბილისელი ქალიშვილი დაავადდა, ვეცადეთ გაგვეგო რაში [...] საქმე.

— რა [...], რის სენი, მე ასეთი გემოვნება მაქვს და რაც მინდა, იმას ჩავიცვამო — იყო პასუხი პირველივე შემხვედრი ქალიშვილისა.

და ჩვენ სწორედ ასეთ გემოვნებაზე დავიწყეთ დავა ამ ქალიშვილთან.

საქმე ისაა, რომ სამხრეთელს უყვარს მზე და კრიალა ცა, უყვარს სიცილი და თეთრი ფერი. დიახ, თეთრი ფერი. შავებით ქართველი ქალი მხოლოდ მაშინ იმოსება, როდესაც ვინმეს გლოვობს და შავი წინდები ხომ სწორედ ხაზს უსვამს ამ გლოვას. მაშინ რამ შეაყვარათ ჩვენს ქალიშვილებს მათი ბუნებისათვის უცხო, შავი ფერი.

— ეს მოდაა და მოდას არ უნდა ჩამორჩეთ! — მოგვცა რჩევა იმავე ქალიშვილმა.

ჩვენ დავეთანხმეთ, რომ კარგ მოდას თანამედროვე ახალგაზრდა არ უნდა ჩამორჩეს და დაგვაინტერესა, თუ საიდან გადაიღომან ეს მოდა. თურმე ნუ იტყვით, საფრანგეთში მოგზაურობის დროს უნახავს მის მეზობელს, რომ ფრანგ ქალთა ერთ ნაწილს აცვია შავი წინდები. ისიც უთქვამს, რომ ასეთ ქალებს განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ ფრანგი მამაკაცები. მაგრამ ის კი არ უთქვამს, რომ „შავწინდოსანი მანდილოსნები" მეძავი ქალები არიან, რომლებიც ფულზე ყიდიან თავიანთ სხეულს და, რომ არ გაჭირდეს მათი მოძებნა, სპეციალურად იცვამენ შავ წინდებს. შავი ფერი ხომ სიმბოლურად გამოხატავს მათ ბნელ აწმყოსა და მომავალს.

ჩვენ გული დაგვწყვიტა იმან, რომ ქართველ ქალიშვილს ნებით თუ უნებლიეთ მოდად უქცევია ფრანგი მეძავი ქალის ჩაცმულობა.

ასეთ ჩაცმულობაზე არაფერს ვიტყოდით, რომ მის უკან დიდი რამ არ იმალებოდეს. ეს არის, საერთოდ, ბრმად მიბაძვა დასავლეთისადმი. ასეთ ახალგაზრდებს პირზე აკერიათ რემარკისა და ჰემინგუეის სახელები, და ისიც მხოლოდ იმიტომ, რომ მათი ნაწარმოებები მოდად იქცა. მაგრამ საკმარისია მათ რუსულ ან ქართულ ლიტერატურაზე დაუწყოთ ლაპარაკი, რომ გამომჟღავნდეს მათი უცოდინარობა. ისინი ვერაფერს გეტყვიან ტოლსტოისა და ტურგენევზე. კიდევ მეტი, მათ ბუნდოვანი წარმოდგენა აქვთ ქართველი კლასიკოსების ნაწარმოებებზე.

„შავწინდოსანთა" უმრავლესობა, სამწუხაროდ, სტუდენტები არიან. ისინი თვლიან, რომ რაღაც განსაკუთრებულნი არიან, რომ მათთვის ლექცია-სემინარებზე დასწრება არ არის სავალდებულო, და რა მოხდა, თუ მათ ზოგჯერ მეგობრებმა შეამჩნიეს, რომ პირიდან კონიაკის სუნი ამოსდით... ან რა არის იმაში ცუდი, რომ ისინი პაპიროსს სწევენ...

ვფიქრობთ, რომ კომენტარები ზედმეტია, თუ რა არის ამაში ცუდი.

ასეთი ახალგაზრდები, სამწუხაროდ, უნივერსიტეტშიაც გვხვდებიან. ამ წერილში ჩვენ შეგნებულად არ ვასახელებთ მათ გვარებს. მაგრამ ერთს კი ვურჩევთ, კარგათ დაფიქრდნენ, დაუკვირდნენ თავიანთ ჩაცმულობას, თმების ვარცხნილობას; ქცევის მანერას, საღი გონებით შეხედონ ჩვენს სინამდვილეს და სათანადო დასკვნები თვითონვე გააკეთონ. მათი გვარების დასახელებას კი შემდეგშიაც მოვასწრებთ.

ნუგზარ ქავთარაძე

სურათზე: ფიზიკის ფაკულტეტის მეორე კურსის სტუდენტი თ ე ი მ უ რ ა ზ ხ ა ხ ა ნ ა შ ვ ი ლ ი (მარცხნივ) გამოცდას ზოგად ფიზიკაში აბარებს საგნის მასწავლებელს, დოცენტ ა ლ ე ქ ს ა ნ დ რ ე ი შ ხ ნ ე ლ ს.

ფოტო **ლ. ჭილაშვილისა**

„ფრანგი მწერლები"

დიდი ტრადიციების მქონე მდიდარ ფრანგულ ლიტერატურას, რომლის მრავალი ნიმუში მსოფლიოს ხალხთა ლიტერატურულ საგანძურშია შესული, სხვა ხალხთა ლიტერატურასთან ერთად, სიყვარულით

ეცნობა საბჭოთა მკითხველი. გამოჩენილი ფრანგი მწერლების ნაწარმოებები ითარგმნება და დიდი რაოდენობით გამოდის საბჭოთა კავშირის ხალხთა ენებზე, მათ შორის ქართულ ენაზეც.

წიგნის თარო

ასევე ინტერესით ეკიდება საბჭოთა მკითხველი გამოჩენილ ფრანგ მწერალთა ცხოვრებისა და შემოქმედების ამსახველ მასალებს. ამ მიმართულებით ქართული წიგნის თაროს კიდევ ერთი წიგნი შეემატა. ესაა დ. ფ ა ნ ჩ უ ლ ი ძ ი ს — **„ფრანგი მწერლები"**, რომელიც ახლახან გამოცა ჩვენი უნივერსიტეტის გამომცემლობამ.

დასახელებული წიგნი წარმოადგენს მეცნიერულ-პოპულარული წერილების კრებულს ფრანგი მწერლების შესახებ. ცალკ-ცალკე წერილები ეძღვნება ჟან რასინის, ფრედერიკ სტენდალის, ონორე დე ბალზაკის, ვიქტორ ჰიუგოს, ეჟენ პოტიეს, ემილ ზოლას, რომენ როლანის, ანრი ბარბიუსისა და ლუი არაგონის ცხოვრებასა და შემოქმედებას. ყოველ წერილს წინ უძღვის მასში განხილული მწერლის პორტრეტი.

წიგნში შეტანილია აგრეთვე ორი ნარკვევი — „სტენდალის «პარმის სავანე» ბალზაკის შეფასებით" და „ვიქტორ ჰიუგო და ქართული საზოგადოებრიობა".

წიგნი გაფორმებულია ლამაზად, ჩასმულია კოლენკორის ყდაში, შეიცავს 224 გვერდს და ღირს 1 მან. და 30 კაპ.

წიგნის რედაქტორია **შ. რევიშვილი.**

ლიტერატურული გვერდი

ზოთა კონსტანტინიდი

„ივერიის" რედაქციაში

ვიწრო კარებში შეიტანა ვეება მხრები,
მხარზე ხურჯინი მოუჩანდა არწივთვალიანს,
შეკრთა კალამი სამელნეში და ქაღალდები
ღია კარიდან შემოჭრილმა ქარმა არია.

მოიხსნა ფრთხილად. ნელა დადგა, როგორც სანთელი,
ჩამოღებისას პირმოუკრავ ერთი თვალიდან,
გვერდწატეხილი, ორიოდე დღის წინანდელი
ხმიადი გასხლტა, იატაკზე გორვით წავიდა...

მოიძრო ძველი ფაფახი და იქვე დაჰკიდა,
ჩოხაზე ხელი შეიწმინდა გლეხიკაცურად,
„მთელი ერთი დღის საგზალია" — თქვა აკაკიმ და
ეს შემოსულის ღიმილმა დაადასტურა...

ადგა ილია და ღიმილით ახლოს მივიდა,
(მისჩერებოდა წერეთელი ორ სველ ქალამანს)
შეირხა ვაჟა, დაიხარა და ხურჯინიდან
საუკუნეთა მან საგზალი ამოალაგა...

ფირდოუსი

* * *

გავაღვიძე ეს სამყარო ლექსების ძალით,
სიტყვის თესვაში ამა ქვეყნად არა მყავს ცალი.

სრა-სასახლეებს მზე დაფიტავს სხივთა მზვარეში,
გაატიალებს ქარ-წვიმა და ავდრის თარეში.

მე კი ავიგე პოეზიის ძეგლი მაღალი,
ვერრას დააკლებს ქარიშხალი ჟიჟურ ნახალი,

და რადგან სიტყვის თესლები მაქვს მიმობნეული
აღარ მოვკვდები და ვიცოცხლებ მარად გრძნეული.

სპარსულიდან თარგმნა
ვახუშტი კოტეტიშვილმა

დილარ ივარდავა

დღე და ადამიანი

თითქოს აღმოსავლეთის მხრიდან აუშვეს
ათიათასი მამხალა, —
ატმისყვავილისფრად ინთება თავანი ზეცის...
დღემ ბეჭითმა დედამიწის ნახევარზე ფრთები
ნელ-ნელა გაშალა.
ადამიანი სინათლეს ეწაფება, ვითარცა — ზევსი...
ფრინველები ცას ეფინებიან გუნდებად,
ცხოველები ტოვებენ თავიანთ სამყოფელს,
მიწაზე კვლავ მძაფრი სიცოცხლე ბრუნდება,
ვეება მზე ერთნაირად აშუქებს ქალაქს და სოფელს.
ქარხნისკენ მიეჩქარებათ მუშებს,
ერიამული ედება სოფლის შუკებს,
თანდათან,
თანდათან
დღეც უკვე
ამსხვრევს დუმილს,
ვით მეხი — შუშებს.
დაზგები ხმაურობენ,
სიწყნარე არ უყვართ მანქანებს,
იღვრება ოფლი — თბილი და ალალი...
და ახლა დედამიწა, ერთი შეხედვით, მოჰგავს აკვარელს,
რომელსაც ყოველ წამს უფრო სრულყოფს შრომის ყალამი.
დღე მოჰგავს კომბინიზონში გამოსულ მუშას,
რომელიც ფლობს და იყენებს ათასგვარ ხელობას,
დედამიწა შრომით და სიყვარულით სუნთქავს
და სწორედ ამიტომ —
დღე დაებედა ადამიანს,
ადამიანი — დღის უძლეველობას!

ირინე უშვერიძე

ქიაკოკონა

გაზაფხულზე ველ-მინდორი
იცვამს მწვანე ფარჩეულებს,
ნაყანევში ნახავთ ბიჭებს,
საგანგებოდ დარჩეულებს.
ერთხელ მათთან ჩავიარე,
შემაჩერეს: გოგონაო,
აგრემც დარჩი, გაგვიჩალე
გზისპირს ქიაკოკონაო...

უარს როგორ შევკადრებდი,
(ასეთია ჩვენი წესი),
დავუნთე და იმწუთშივე
შინისაკენ გავიქეცი...
მომაძახეს: საით გარბი,
შე შავტუხა გოგონაო,
შენ რომ წახველ, ვინ
ჩაგვიქრობს
გულში ქიაკოკონაო.

დაუვიწყარი მატჩი

დამსწრის შთაბეჭდილებანი

იმ მატჩიდან კარგა ხანი გავიდა და საფეხბურთო ვნებანი ასე თუ ისე დაცხრნენ.

მე არასოდეს დამიწერია ფეხბურთზე. აქ რიგითი მაყურებლის პირადი შთაბეჭდილებებია.

ჩვენ, ვისაც ბედმა გაგვიღიმა და ვისი მოსკოვში ყოფნა — მივლინებით თუ სხვა მიზეზით — უკანასკნელ საფეხბურთო ბატალიებს დაემთხვა, უკმაყოფილონი ვბრუნდებოდით პირველი ნახევარფინალიდან (ჩვენებმა ცუდად ითამაშეს „შახტიორთან") და გულგატეხილნი მეორე ნახევარფინალიდან (მეტად ძლიერი გვეჩვენა „ტორპედო". მერე რა, რომ მასზე გაცილებით სუსტ გუნდს ხვდებოდა — ისე თავისუფლად, ძალდაუტანებლად მოიგო შეხვედრა ოდესელებთან, რომ აშკარად ჩანდა, რა დიდი პოტენციური ძალა დაიტოვა „შიგნით"). ვფიქრობდით და ალბათ არც ვცდებოდით, რომ ჩვენი გუნდი შორსაა იმ საუცხოო სპორტული ფორმიდან, როგორშიც ის იყო შარშანწინდელი სეზონის ბოლოს და რომ ჩვენი შესანიშნავი თავდასხმა გაიტანს გოლებს — ორს, ეგებ სამსაც, მაგრამ ჩვენი დაცვა უფრო მეტს გაუშვებს.

თამაშის პირველმა წუთებმა კიდევ უფრო გაგვიძლიერა შიში, რომლითაც ფინალზე მივედით: „ტორპედომ" დაიწყო მძაფრი, ორგანიზებული შეტევებით. ჩვენი მცველები საშინლად დაიბნენ და ის შემთხვევა, რომ თავის საჯარიმო მოედანში ხოჰოლავა ხელებით „ჩაეხუტა" ბურთს, (თუმცა მეეჭვება მეტრეველს ის გოლი გაეტანა იმ მომენტში მოუხერხებელი პოზიციიდან), ერთგვარად კანონზომიერიც იყო. გუსაროვი, საერთოდ, იშვიათი სიზუსტით ურტყამს პენალტს — 1:0.

ამის მერე დაიწყო, მაგრამ რა დაიწყო! დაიწყო მოულაპარაკებლად, „ჩაუწყობლად" (სად იყო მაგის დრო!). თითქოს ყველამ ერთად გადაწყვიტა გუნებაში კარგი თამაში.

ყველამ ვიცით, რომ ჩვენს გუნდში ორი-სამი სუსტი ფეხბურთელია, მაგრამ იმათაც მაქსიმალურად მოინდომეს!

...საბედნიეროდ, ახლა მოსკოვში და თბილისში უჩვენებენ კინო-ჟურნალს ფინალის შესახებ. ეკრანზე კარგად ჩანს გუსაროვის თამაშგარე მდგომარეობა, საიდანაც გატანილ იქნა მეორე გოლი ჩვენს კარში. კარგად ჩანს კიდევ ორი ტორპედოელი მცველისაგან ბურთიანი იამანიძის აშკარა მოცელვა — საჯარიმო მოედანზე კი არა, საჯარიმო მოედანში. ეკრანზე შეიძლება არ ჩანდეს მოსკოველი მაყურებლის (ჩვენს თავზე არას ვამბობ) ცხოველი რეაქცია ცაპოვეცკის არაობიექტურობაზე, ცაპოვეცკისა, რომელმაც, რბილად რომ ვთქვათ, გაუგონარი მიკერძოებით ორივე შემთხვევაში „ტორპედოს" სასარგებლოდ განსაჯა. ეკრანზე შეიძლება არ ჩანდეს ისიც, თუ როგორ ასწია ალამი მაღლცმა — გვერდითმა მსაჯმა, — გუსაროვის თამაშგარე მდგომარეობის ნიშნად და შემდეგ, როცა ნახა ცაპოვეცკიმ გოლი ჩათვალა, როგორ უცბად დაეთანხმა მას. უპრინციპობა ამაზე შორს ვეღარ წავა!

...ვერავითარი რეპორტაჟი, მონაყოლი, საგაზეთო ნარკვევი და კინოჟურნალი ვერ შეგიქმნით სრულ წარმოდგენას იმაზე, რაც 31 ოქტომბერს ცენტრალურ სტადიონზე ხდებოდა. ეს საკუთარი თვალით უნდა გენახათ: უნდა გენახათ კოტრიკაძის გაბედული გამოსვლები და თავგანწირული, პირდაპირ ვაჟკაცური ჩახტომები. როგორ „ჩაყვინთა", მაგალითად, გუსაროვის ფეხებს შუა და, როცა ბურთიანად „ამოყვინთა" და წუთიერი გაბრუების შემდეგ გონს მოვიდა, როგორ შეაგება მთელმა სტადიონმა ოვაცია. უნდა გენახათ, როგორი ორგანიზატორი იყო იამანიძე და როგორ დაგოგმანებდა ბურთით სამ-ოთხ მოწინააღმდეგეს შორის, ან როგორ „გამოუწერდა" ხოლმე იგი იშვიათი სილამაზის პასს მესხს. უნდა გენახათ ბარქაიას საოცარი რეისები. მან პირდაპირ ხელში „შეიკლა" მანოშინი და სისტემატურად, თანაც ოსტატურად უგებდა ორთაბრძოლას. უნდა გენახათ, რეაქტიული სისწრაფით მიმქროლავმა მესხმა მოედნის ცენტრში როგორ გადაუგდო თავზე გუსაროვს ბურთი, შემდეგ ვირტუოზულად როგორ ჩამოხსნა და სისწრაფის დაუკარგავად განაგრძო გზა.

...დამატებითი დრო. რა მოუვიდა ჩემპიონს? მოედანზე თითქოს ერთი გუნდია — თბილისის „დინამო" და ეს გუნდი მაყურებელთა შეუჩერებელ ღრიანცელში განუწყვეტლივ უტევს მოსკოველებს. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ „ტორპედო" საბოლოოდ გატყდა, შეურიგდა მორალურ მარცხს და შიშით მოელის კიდევ ერთ გოლს თავის კარში — უკანასკნელს და გადამწყვეტს. მისი განთქმული მცველები და კიდევ უფრო განთქმული ნახევარმცველები პანიკით არიან მოცულნი, უმისამართოდ იგერიებენ ბურთს, ხშირად გზავნიან აუტში, კუთხურში, მაგრამ შემტევი ტალღები არ ცხრებიან, გოლი მწიფდება, გოლი უნდა იყოს!

პირველი ნახევარი. პირველი წუთი. დაბალი გადმოცემა მარცხნიდან. მელაშვილი შურდულივით იჭრება წინ და შეიდიოდე მეტრიდან შეუჩერებლივ, ძლიერად ურტყამს. ბურთი ცდება ზედა ძელს... ცოტა ხნის შემდეგ იამანიძის ულამაზესი გარღვევა მარცხნივ, მაღალი, „საკალოევო" გადმოცემა: კალოევი ბურთიანად უნდა შევარდეს კარში. შევარდებოდა კიდეც. ეს რომ სხვა მატჩი ყოფილიყო, მაგრამ ეს გადამწყვეტი მატჩი იყო და თავით დარტყმული ბურთი ისევ გადაცდა ზედა ძელს. უბედობა!..

მეორე ნახევარი. მესხი მთლად „აწყვეტილია", მედაკინი მისთვის აღარ არსებობს, სამჯერ ზედიზედ შურდულივით გადის პირით ხაზისკენ და სამჯერვე ბურთი არ ტრიალდება საჯარიმო მოედნისკენ, სადაც „მგლებივით" არიან ბარქაია, იამანიძე, მელაშვილი. და შემდეგ გვიან, ჩნდება ეჭვი — ის ბურთები კარში ხომ არ დაარტყა?

120-ე წუთი. „ტორპედო" შეტევაზეა — ერთადერთხე მთელი და[...] მატებითი დროის განმავლობაში[...] ბურთს იღებს ივანოვი, დიდხანს „უმიზნებს". მის წინ სამი დამცვე[...]ლია. ისინი კეტავენ ივანოვისათვის მარჯვენა კუთხეს. უფრო მარცხნივ კოტრიკაძე უნდა იდგეს. არ დაარ[...]ტყას, ჩაუხტით, შეუშალეთ! გვიან[...]ლაა. დარტყმა და ფეხბურთის ვ[...]ირტუოზი ზუსტად გზავნის ბურთ[...] უკიდურეს მარცხენა კუთხეში. ა[...]ლა-ლა ირკვევა, რომ კოტრიკაძე არასწორად აერჩია ადგილი დარტ[...]ყმის მომენტში — არასწორად მარ[...]ტო ერთხელ მთელი 120 წუთის განმავლობაში. ასე დავკარგეთ თასი!

...მე სრულებითაც არ მინდოდა „ტორპედოს" დამცირება. „ტორპედო" პირველხარისხოვანი გუნდია, მაგრამ ამ მატჩში თბილისის „დინამომ" დაამტკიცა, რომ შეუძლია არავიზე ნაკლები არ იყოს.

თამაზ ეგანოიძე

რედაქტორი **ი. ვეშაპიძე**

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი № 1, ტირაჟი 1 000, უე 02309